

(Návrh)

Vyhláška Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky
o postupe pri posudzovaní vplyvu na ochranu osobných údajov

Pripomienky:

Všeobecne k navrhovanej vyhláške:

Ochrana osobných údajov v súčasnosti prechádza výraznými zmenami, ktoré zásadne ovplyvnia nielen samotné dotknuté osoby, ale z pohľadu dopadov predovšetkým všetkých prevádzkovateľov, sprostredkovateľov, ako aj samotný Úrad na ochranu osobných údajov. Napriek proklamovanej snahe harmonizovať právnu úpravu v podmienkach Slovenskej republiky s úpravou európskeho nariadenia č. 2016/679 (GDPR), vnímame, že nedošlo k jej naplneniu. Prevádzkovatelia a sprostredkovatelia takto budú existovať v zložitejšom prostredí z hľadiska zabezpečovania povinností v oblasti ochrany osobných údajov, než keby sa v podmienkach Slovenskej republiky malo uplatňovať len GDPR s možnosťou nadstavby toho, čo GDPR na národnú úpravu ponecháva (ako je tomu i v iných EÚ krajinách).

Dnešným stavom subjekty budú musieť dôsledne študovať, porovnávať a následne uplatňovať GDPR a nový zákon o ochrane osobných údajov ... aby sa prevádzkovatelia a sprostredkovatelia vyvarovali pochybení, aj z dôvodu odlišností nachádzajúcich sa v právach a povinnostiach v týchto predpisoch. Možno však zložitejšie bude vysporiadanie sa Úradu na ochranu osobných údajov s GDPR, so zákonom o ochrane osobných údajov, s ich (samostatným) uplatňovaním a /alebo vzájomným vzťahom a následné vykonávanie dozoru a preukazovanie skutočností v kontrole a konaní o ochrane osobných údajov. Najmä preukazovanie, resp. dokazovanie porušenia GDPR a/alebo nového zákona o ochrane osobných údajov (nie je len povinnosť na strane prevádzkovateľov a sprostredkovateľov), keď ani samotný Úrad na ochranu osobných údajov nevie v praxi vymedziť, kedy postupovať podľa GDPR a kedy podľa nového zákona o ochrane osobných údajov (viď prezentácie z verejných vystúpení zástupcov úradu, vrátane spoluautorov nového zákona, na ktoré úrad upriamuje pozornosť na svojom webovom sídle). Ako to potom majú vedieť samotní prevádzkovatelia a sprostredkovatelia a byť schopní zabezpečiť súlad so správnym právnym predpisom s možným postihom sankcie (ale podľa ktorého predpisu?). Všeobecná odvolávka na „pôsobnosť práva EÚ“ nie je pre prax dostačujúca.

Týmto stavom Úrad na ochranu osobných údajov privodil neistotu pre všetkých prevádzkovateľov a sprostredkovateľov s dôsledkom sankcie, ale aj neprímerane zvýšil administratívnu náročnosť z hľadiska vyhotovovania dokumentácie, ktorá by prijatím nového zákona o ochrane osobných údajov mala byť spracovaná nielen podľa GDPR pre spracovateľské operácie spadajúce do pôsobnosti práva EÚ, ale aj vypracovaná v rovnakej alebo obdobnej podobe podľa nového zákona o ochrane osobných údajov, ak činnosti nespádajú pod právo EÚ. Vnímame, že tento stav zhoršuje nielen podnikateľské prostredie, ale komplikuje postupy prevádzkovateľov, sprostredkovateľov, ktorí sa v dobrej viere snažia zabezpečiť súlad s novými pravidlami.

Pokiaľ Úrad na ochranu osobných údajov nepristúpi k novelizácii zákona č. 18/2018 Z. z. spôsobom, že vypustí „duplicitné“ práva a povinnosti, a pôsobnosť upraví tak, že spracúvanie, ktoré nespadá do pôsobnosti práva EÚ sa bude spravovať podľa ustanovení GDPR, ustanovenia zákona nebudú vykonateľné, prevádzkovatelia a sprostredkovatelia môžu byť neoprávnene sankcionovaní a Úrad na ochranu osobných údajov nebude vedieť vykonávať dozor nad ochranou osobných údajov. Tento postup možno vnímať ako optimálny, aj keď nie je štandardný, ale je reálny a pre prax žiaduci.

Do vyriešenia týchto otázok považujeme za predčasné predkladať do pripomienkového konania návrh vyhlášky, nakoľko vyriešenie týchto otázok je podstatné a má priamy vplyv na ďalšie postupy, vrátane prípadných vyhlášok. Vzhľadom na to, v tomto štádiu považujeme za neúčelné poukazovať na ďalšie vecné a legislatívne nedostatky, ako uvedené v nasledovných pripomienkach.

K celému návrhu vyhlášky:

Pripomienka: Ochrana osobných údajov patrí medzi základné (ľudské) práva a slobody. Pojem ochrany základných práv a slobôd je ústavnou záležitosťou. Vychádzajúc z ústavného práva rozlíšenie na práva a slobody vychádza z členenia osobného statusu na status slobody a status práva. Slobody v ňom predstavujú okruh osobnej autonómie jednotlivca, do ktorej štát nemôže zasahovať. Patrí medzi ne sloboda prejavu, zhromažďovania, spolčovania, náboženská sloboda a sloboda svedomia atď. Právami sú jednotlivé druhy možného aktívneho správa jednotlivcov smerujúce voči štátu (napr. sociálne práva). Nakoniec názov základné práva a slobody zvýrazňuje tie, ktoré našli svoje vyjadrenie v ústavných katalógoch a týmto ich ochrana nadobudla osobitný rámec. (k tomu bližšie pozri: Čič, M. a kol.: Komentár k Ústave Slovenskej republiky, 2012, ISBN 978-80-89447-93-0, str. 65 a nasl.) Tento status v oblasti ochrany osobných údajov garantuje nielen Ústava Slovenskej republiky, Listina základných práv a slobôd, ale aj samotné GDPR. Takisto aj v súčasnosti platný zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov v platnom znení. Avšak návrh vyhlášky o postupe pri posudzovaní vplyvu na ochranu osobných údajov, ako aj už platný zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov všade tam, kde GDPR poskytuje ochranu právam a slobodám fyzických osôb, ich popierajú, resp. obmedzujú len na kategóriu práv fyzických osôb, čo v kontexte samotného zákona č. 18/2018 Z. z. predpokladá, že sa jedná len o práva dotknutých osôb podľa tohto zákona a nie o ústavnú kategóriu práv a slobôd fyzických osôb garantovanú nielen zo strany nariadenia č. 2016/679, aj Ústavou Slovenskej republiky. Uvedené znevýhodňuje dotknuté osoby aj v porovnaní so súčasne platným zákonom č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov.

Ochrana fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov je pritom jedným z hlavných cieľov tejto novej právnej úpravy.

Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu s nariadením č. 2016/679 a s Ústavou Slovenskej republiky.

K názvu vyhlášky:

Pripomienka: Úrad na ochranu osobných údajov predložil do medzirezortného pripomienkového konania návrh vyhlášky podľa § 108 ods. 2 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov. Vlastný materiál nesie názov „o postupe pri posudzovaní vplyvu na ochranu osobných údajov“, pričom ostatné súvisiace dokumenty, ktoré boli predložené do medzirezortného pripomienkového konania pracujú s odlišným názvom „ktorou sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri posudzovaní vplyvu plánovaných spracovateľských operácií na ochranu osobných údajov“. Vychádzajúc z uvedeného je potrebné upraviť a používať tento názov jednotne.

Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu so zákonom č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K § 2 ods. 2:

Pripomienka: Navrhujeme vypustiť odkaz č. 1) na nariadenie č. 2016/679, nakoľko čl. 35 ods. 4 nariadenie 2016/679 nie je možné považovať za splnomocňovacie ustanovenie na vydanie vyhlášky v podmienkach Slovenskej republiky.

Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

Odôvodnenie: Súlad so zákonom č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rovnako však považujeme za problematické nahradiť tento odkaz odkazom na § 108 ods. 2 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov, nakoľko v takom prípade by sa jednalo o vydanie ďalších prípadov spracovateľských operácií, ktoré podliehajú

posúdeniu vplyvu na ochranu osobných údajov len podľa zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov, nie však o splnenie povinnosti Úradu na ochranu osobných údajov postupovať podľa čl. 35 ods. 4 nariadenia 2016/679.

K § 3:

Pripomienka: Navrhované ustanovenie § 3 predpokladá formuláciu postupu, ktorý by mal prevádzkovateľ pri posúdení vplyvu na ochranu osobných údajov zvoliť. Náležitosti, ktoré majú byť predmetom posúdenia vplyvu na ochranu osobných údajov však nemožno označiť za „postup“. Postup by mal formulovať kroky, ktoré by prevádzkovateľ mal zrealizovať na to, aby takéto posúdenie vykonal. Navrhované ustanovenie však postup pri posúdení vplyvu na ochranu osobných údajov neupravuje. Rovnako je potrebné zabezpečiť súlad s formuláciou a prepojením náležitostí s názvami navrhovaných ustanovení § 5, 6 predloženého materiálu.

Navrhujeme preto celé ustanovenie preformulovať tak, aby upravovalo postup pri posúdení vplyvu, nie obsahové náležitosti a neukladalo povinnosti nad rámec zákona.

Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

Odôvodnenie: Vychádzajúc z ustanovenia § 42 ods. 4 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov, navrhované znenie § 3 písm. a), b), c) je obsahovou náležitosťou posúdenia vplyvu, nie však postupom, pričom došlo aj preformulovaniu a zmätočnosti čo do obsahu. Ďalej, vyhláškou, ako podzákonnou normou nemožno v súvislosti s § 3 písm. d) návrhu vyhlášky ukladať povinnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v zákone. Navrhované ustanovenie § 3 písm. e) predstavuje duplicitnú povinnosť podľa § 42 ods. 7 zákona č. 18/2018 Z. z.

K § 4, 5 a 6:

Pripomienka: Základ § 4 až 6 vychádza z usmernenia pracovnej skupiny 29 (WP 29): *Usmernenie týkajúce sa posúdenia vplyvu na ochranu údajov a stanovenie toho, či na účely nariadenia 2016/679 spracúvanie „povedie k vysokému riziku“*, pričom kritéria uvedené v tomto stanovisku sú vodítkom (odporúčaním), ktoré prevádzkovateľ môže použiť na zistenie toho, či posúdenie vplyvu na ochranu osobných údajov alebo metodika na jeho vykonanie je dostatočne komplexná na dosiahnutie súladu. Úrad v tejto súvislosti prekračuje a ukladá povinnosti nad rámec nariadenia 2016/679 a zákona č. 18/2018 Z. z., ako aj samotného vyššie uvedeného usmernenia pracovnej skupiny 29 (WP 29) a vyžaduje tak neprimeranú a neodôvodnenú administratívnu záťaž pre prevádzkovateľov.

Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu s nariadením č. 2016/679 a so zákonom č. 18/2018 Z. z.

K § 8:

Pripomienka: Navrhované ustanovenie je potrebné preformulovať, nakoľko predstavujú duplicitu s ustanoveniami § 42 ods. 7 a § 43 ods. 1 zákona č. 18/2018 Z. z. alebo vypustiť bez výhrad.

Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

Odôvodnenie: Súlad so zákonom č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K prílohe vyhlášky:

Pripomienka: Príloha vyhlášky je v rozpore s § 36 zákona č. 18/2018 Z. z., pokiaľ ide o „poverenie osoby“ a „poverené osoby“. Zákon č. 18/2018 Z. z. nerieši otázku poverenia fyzickej osoby, ale len konanie na základe pokynov (t.j. dnešný záznam o poučení oprávnenej osoby) alebo konanie osoby priamo podľa osobitných predpisov, resp. medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná (t.j. pokyn sa nevyžaduje). Vzhľadom na to, že vyhláška sa vydáva na základe zákona č. 18/2018 Z. z., je potrebné zabezpečiť súlad s týmto zákonom. Poverenie by malo byť relevantné len v prípade iných osôb, ako osôb v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom vzťahu (na základe vymenovania, zvolenia, výkonu verejnej funkcie), čo korešponduje aj s nariadením č. 2016/679. Navrhovaný postup totiž vytvára ďalšiu administratívnu záťaž nad rámec nariadenia č. 2016/679 a zákona č. 18/2018 Z. z., nakoľko navyše, popri pracovnej zmluve (opise pracovných činností) a pokynov (poučenia) vyžaduje ďalší administratívny úkon - akt poverenia, bez ohľadu na to, či vzťah k prevádzkovateľovi sa zakladá v rámci pracovnoprávnych alebo obdobných vzťahov.

Zároveň poukazujeme na skutočnosť, že vzhľadom na to doterajšiu prax a povedomie verejnosti o existencii pojmu „oprávnená osoba“ navrhujeme, aby tento pojem ostal zachovaný.

Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu so zákonom č. 18/2018 Z. z.

K sprievodnej dokumentácii:

Pripomienka: Predkladacia správa a dôvodová správa uvádzajú, že „predložený návrh vyhlášky môže mať zanedbateľný negatívny vplyv na podnikateľské prostredie“. Uvedené je potrebné zosúladiť s doložkou vybraných vplyvov, podľa ktorej vyhláška predpokladá „negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie“. Medzi uvedenými dokumentmi je zjavný nesúlad, nakoľko, aj vzhľadom na to, že úrad vo vyhláške upravuje povinnosti nad rámec nariadenia č. 2016/679 a zákona č. 18/2018 Z. z., nebude sa jednať len o „zanedbateľné“ negatívne vplyvy.

Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

Odôvodnenie: Zabezpečenie súladu materiálu predloženého do medzirezortného pripomienkového konania.